

Juraj Špirko

VYLÚČENIE SPOLOČNÍKA SPOLOČNOSTI S RUČENÍM OBMEDZENÝM

Vylúčenie spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným je súčasťou širšej problematiky ukončenia účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným, preto najprv je potrebné aspoň niekoľkými slovami sa zmieniť o jednotlivých spôsoboch ukončenia účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným.

Účasť v spoločnosti s ručením obmedzeným môže zaniknúť iba v prípadoch stanovených Obchodným zákonníkom. Platí zásada vyjadrená v ust. § 148 ods. 1 Obchodného zákonníka, že spoločník nemôže zo spoločnosti vystúpiť po dobu jej trvania. Obchodný zákonník neumožňuje spoločníkovi, aby jednostranným právny úkonom zrušil svoju účasť v spoločnosti za jej existencie.

Zaniknúť účasť spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným za jej trvania môže rôznymi spôsobmi, ktoré možno rozlišovať na všeobecné a osobitné¹. Všeobecnými dôvodmi zániku účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným za jej trvania sú:

- 1) prevod obchodného podielu,
- 2) smrť spoločníka, ktorý je fyzickou osobou,
- 3) zánik spoločníka, ktorý je právnickou osobou.

Osobitnými dôvodmi zániku účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným za jej trvania sú:

- 1) vylúčenie spoločníka zo spoločnosti rozhodnutím valného zhromaždenia,
- 2) zrušenie účasti spoločníka rozhodnutím súdu,
- 3) vylúčenie spoločníka rozhodnutím súdu,

¹ I. Štenglová, a kol., *Obchodní zákonník, Komentář*, C. H. Beck, Praha 2003, s. 340.

- 4) vyhlásenie konkurzu na majetok spoločníka alebo zamietnutie návrhu na vyhlásenie konkurzu,
- 5) exekúcia na obchodný podiel spoločníka,
- 6) realizácia záložného práva na obchodný podiel spoločníka,
- 7) zánik účasti spoločníka v spoločnosti dohodou.

1. Vylúčenie spoločníka zo spoločnosti rozhodnutím valného zhromaždenia

Vylúčenie spoločníka zo spoločnosti s ručením obmedzeným sa môže uskutočniť v týchto prípadoch:

- 1) Vylúčenie spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným v kadučnom konaní pre nesplnenie vkladovej povinnosti,
- 2) Vylúčenie spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným v kadučnom konaní pre nesplnenie príplatkovej povinnosti.

Kadučné konanie je upravené v § 113 ods. 3 až 6 Obchodného zákonníka a je osobitným spôsobom upraveným odstúpením spoločnosti ako veriteľ'a pri omeškaní spoločníka ako dlžníka od zmluvného vzťahu s ním, avšak ide o špecifický prípad odstúpenia a špecifický postup spoločnosti s ručením obmedzeným s prihliadnutím na osobitosti tejto formy obchodnej spoločnosti².

Dôvodom zániku účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným je rozhodnutie valného zhromaždenia o vylúčení spoločníka v kadučnom konaní, ktoré predstavuje špecifický spôsob konania vedúceho k vylúčeniu spoločníka zo spoločnosti s ručením obmedzeným v prípade nesplnenia jeho povinnosti včas splatiť vklad do základného imania spoločnosti alebo povinnosti prispieť na úhradu strát spoločnosti.

Jedná sa tu o základné povinnosti spoločníka splatiť vklad za podmienok a v lehote ustanovenej zákonom, prípadne určenej v spoločenskej zmluve, najneskôr však do piatich rokov od vzniku spoločnosti alebo od vstupu spoločníka do spoločnosti alebo od prevzatia ním záväzku na nový vklad, ako aj prispieť na úhradu strát spoločnosti peňažným plnením nad výšku vkladu, ak je valné zhromaždenie oprávnené uložiť spoločníkom príplatkovú povinnosť.

Z iných dôvodov nemožno v kadučnom konaní rozhodnúť o vylúčení spoločníka zo spoločnosti s ručením obmedzeným, a to ani v prípade, ak by možnosť vylúčenia spoločníka zo spoločnosti rozhodnutím valného zhromaždenia z iných dôvodov spoločenská zmluva pripúšťala. Takéto

² Pozri D. Hanes, *Spoločnosť s ručením obmedzeným*, Bratislava 2002, s. 172.

ustanovenie spoločenskej zmluvy alebo stanov by bolo pre rozpor so zákonom neplatné.

Ide o fakultatívny postup, keď spoločnosť k vylúčeniu spoločníka môže ale nemusí pristúpiť a postup v kadučnom konaní je rovnaký bez ohľadu na to, ktorú z vyššie uvedených povinností spoločník porušil. Spoločnosť si môže zvoliť medzi vylúčením spoločníka zo spoločnosti pre omeškanie s platením vkladu a medzi vymáhaním pohľadávky súdnou cestou.

Konateľ spoločnosti však musí vždy vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Pri výkone svojej pôsobnosti nesmie uprednostňovať svoje záujmy, záujmy len niektorých spoločníkov alebo záujmy tretích osôb pred záujmami spoločnosti. Ak sa spoločnosť rozhodne pre kadučné konanie, musí už raz začaté konanie skončiť³.

V prípade omeškania spoločníka s platením vkladu alebo príplatkovej povinnosti, spoločnosť ho môže vyzvať, aby splnil svoju povinnosť v lehote, ktorá mu bude určená vo výzve. Lehota na zaplatenie nemôže byť kratšia ako tri mesiace, pričom jej maximálna dĺžka závisí od úvahy spoločnosti. Obsahom výzvy musí byť aj upozornenie, že ak nedôjde k splneniu povinnosti v stanovenej lehote, valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným rozhodne o vylúčení spoločníka zo spoločnosti. Ak výzva neobsahuje lehotu na plnenie, môže byť určená aj dodatočne.

Lehota na plnenie začína plynúť dňom doručenia výzvy spoločníkovi v zmysle ust. § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Výzvu spoločníkovi v mene spoločnosti zasiela konateľ spoločnosti.

Obchodný zákonník neurčuje formu výzvy na splatenie vkladu ani spôsob jej oznámenia spoločníkovi, ktorý je v omeškaní. Výzva by mala byť písomná a jej doručenie by malo byť jednoznačne preukázateľné, napr. odovzdaním spoločníkovi do rúk osobne s podpisom o prevzatí, odoslaním s doručenkou a pod.

Po uplynutí lehoty na splnenie povinnosti je konateľ spoločnosti povinný zavolať valné zhromaždenie, ktoré rozhodne o tom, či spoločník, ktorý ani v dodatočnej lehote nesplatil svoj vklad, bude zo spoločnosti vylúčený alebo nie. Valné zhromaždenie rozhodne v kadučnom konaní jednoduchou väčšinou hlasov prítomných spoločníkov, pokiaľ spoločenská zmluva neustanovuje inak. Pri rozhodovaní spoločník, o vylúčení ktorého rozhoduje valné zhromaždenie, nemôže vykonávať svoje hlasovacie právo, avšak môže byť prítomný na zasadaní valného zhromaždenia.

V prípade, žeby rozhodnutie valného zhromaždenia o vylúčení bolo v rozpore so spoločenskou zmluvou, stanovami alebo zákonom, môže

³ T. Dvořák, *Zánik členství komanditisty*, „Právní rádce“ 2003, nr 10, s. 28.

vylúčený spoločník podat' návrh na súd na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia v lehote troch mesiacov odo dňa jeho prijatia alebo ak valné zhromaždenie nebolo riadne zvolané, odo dňa, keď sa mohol o uznesení dozvedieť, napr. ak nebol vyzvaný na zaplatenie splatnej sumy, ak nebol upozornený na možnosť vylúčenia, a pod.

V konaní o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti je pasívne legitimovaná spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej valné zhromaždenie prijalo napadnuté uznesenie⁴.

Vzniká otázka, či je prípustné, aby spoločníci na valnom zhromaždení rozhodli o vylúčení spoločníka, ktorý splnil svoju povinnosť až po márnom uplynutí dodatočnej lehoty na plnenie, avšak pred zasadnutím valného zhromaždenia, prípadne v deň zasadnutia valného zhromaždenia. Je možné dospieť k záveru, že v takom prípade nemôže valné zhromaždenie spoločníka vylúčiť, pretože vylúčenie spoločníka zo spoločnosti, ktorý svoju povinnosť neskôr splnil, by sa priečilo dobrým mravom a v čase rozhodovania valného zhromaždenia by neboli splnené podmienky na jeho vylúčenie. Tento názor vyslovil aj NS ČR, podľa rozhodnutia ktorého po splatení dlžného vkladu spoločník nemôže byť zo spoločnosti vylúčený podľa ust. § 113 ods. 4 Obchodného zákonníka⁵.

Rozhodnutie valného zhromaždenia o vylúčení je účinné okamihom jeho prijatia, pokiaľ nebola ustanovená v rozhodnutí neskoršia lehota účinnosti. Vylúčenému spoločníkovi vzniká nárok na vyrovnací podiel a jeho obchodný podiel, tzv. „vol'ný“ obchodný podiel, prechádza na spoločnosť, ktorá s ním naloží podľa ust. § 113 ods. 5 a ods. 6 Obchodného zákonníka.

2. Vylúčenie spoločníka rozhodnutím súdu

Pretože spoločnosť môže jednostranne vylúčiť spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným rozhodnutím valného zhromaždenia len pre nesplnenie vkladovej a príplatkovej povinnosti a z iných dôvodov spoločnosť s ručením obmedzeným nemôže spoločníka vylúčiť, Obchodný zákonník dáva možnosť domáhať sa vylúčenia spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným na súde.

O vylúčení spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným môže rozhodnúť súd na návrh spoločnosti. Takýto návrh na vylúčenie spoločníka zo spoločnosti môže spoločnosť dať len ak sú splnené zákonné podmienky a dodržaný postup predpísaný Obchodným zákonníkom v § 149.

⁴ „Bulletin slovenskej advokácie“ 1999, č. 3.

⁵ D. Ševčík, *Společnost s ručením omezeným, vzory podání a listin*, Praha 2001, s. 206.

Spoločnosť sa môže domáhať na súde vylúčenia spoločníka za podmienky, že spoločník porušuje závažným spôsobom svoje povinnosti. S podaním tohto návrhu musia súhlasiť spoločníci, ktorých vklady predstavujú aspoň jednu polovicu základného imania. Postup predpísaný Obchodným zákonníkom musí sa dodržať pred podaním návrhu na vylúčenie spoločníka zo spoločnosti s ručením obmedzeným.

To znamená, že na splnenie svojich povinností spoločník bol vyzvaný a na možnosť vylúčenia bol písomne upozornený. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 113 ods. 4. Teda spoločníka, ktorý nesplnil svoju povinnosť ani v dodatočnej lehote, môže valné zhromaždenie zo spoločnosti vylúčiť.

Obdobne platia aj ustanovenia § 113 ods. 5 a 6, podľa ktorých obchodný podiel vylúčeného spoločníka prechádza na spoločnosť, ktorá ho môže previesť na iného spoločníka alebo tretiu osobu.

Ako som už uviedol, právo valného zhromaždenia rozhodnúť o vylúčení spoločníka je veľmi obmedzené, keď Obchodný zákonník upravuje toto právo iba v prípade omeškania spoločníka s platením vkladu alebo príplatkovej povinnosti. Pritom vymedzenie prípadov, kedy valné zhromaždenie môže rozhodnúť o vylúčení spoločníka zo spoločnosti, má kogentnú povahu. Pri porušení iných povinností môže o vylúčení spoločníka rozhodnúť iba súd. Spoločnosť sa bude domáhať vylúčenia spoločníka rozhodnutím súdu vtedy, ak zo strany spoločníka pôjde o porušenie iných povinností.

Tieto iné povinnosti možno spoločníkom ukladať spoločenskou zmluvou, prípadne stanovami. Vždy musí ísť o povinnosti, ktoré má spoločník voči spoločnosti z titulu jeho priamej účasti v spoločnosti. V prípade, že spoločník je zároveň aj konateľom spoločnosti, je potrebné rozlišovať medzi povinnosťami konateľ'a a povinnosťami spoločníka.

Pre porušovanie povinností konateľ'a nemožno zo spoločnosti vylúčiť spoločníka, hoci ide o tú istú osobu. Preto je potrebné, aby spoločenská zmluva vymedzovala povinnosti spoločníkov, ktorých porušenie resp. neplnenie sa považuje za závažné.

Pri rozhodovaní o vylúčení spoločníka zo spoločnosti súd je obmedzený v tom smere, že Obchodný zákonník umožňuje rozhodnúť o vylúčení spoločníka len za splnenia podmienky, že spoločník porušuje svoje povinnosti závažným spôsobom, hoci na ich plnenie bol vyzvaný a na možnosť vylúčenia bol písomne upozornený.

U spoločníka, ktorý má byť vylúčený, musí ísť o opakované porušovanie povinností, ktoré je zároveň závažným porušovaním jeho povinností. Výzva na splnenie povinností musí byť konkrétna, musí z nej predovšetkým vyplývať, čo považuje spoločnosť za porušovanie povinností a musí obsahovať upozornenie, že v prípade nesplnenia tejto povinnosti spoločnosť podá návrh na zrušenie účasti spoločníka na príslušný súd. Spoločník by mal mať dostatočný priestor, predovšetkým časový, na splnenie povinností,

ktorých porušovanie považuje spoločnosť za závažné. Výzva musí byť písomná. Nedodržanie písomnej formy má za následok neplatnosť právneho úkonu a súd by musel návrh na vylúčenie spoločníka zamietnuť.

Písomná forma, a teda podmienky písomného upozornenia spoločníka na možnosť jeho vylúčenia zo spoločnosti, podľa slovenskej judikatúry sú dodržané aj dorúčením zápisnice z jej valného zhromaždenia, ktorá obsahuje konštatovanie, že ďalšie preušenie spoločenskej zmluvy bude dôvodom na jeho vylúčenie zo spoločnosti.

S podaním návrhu na vylúčenie spoločníka musia súhlasiť spoločníci, ktorých vklady predstavujú aspoň jednu polovicu základného imania. Obchodný zákonník neupravuje spôsob udelenia súhlasu spoločníkov s podaním žaloby. Tento súhlas môže byť udelený predovšetkým na zasadnutí valného zhromaždenia, ale môže byť prijatý aj spôsobom per rollam, tj. mimo valného zhromaždenia podľa § 130 Obchodného zákonníka.

Obchodný zákonník neupravuje ani formu udeleného súhlasu, avšak vzhľadom na to, že spoločnosť musí preukázať udelenie súhlasu v podanej žalobe, bude potrebné písomné doloženie súhlasu.

Pri posudzovaní uznaniaschopnosti valného zhromaždenia a pri rozhodovaní o udelení súhlasu na podanie návrhu na vylúčenie spoločníka sa neprihliada na hlasy spoločníka, o ktorého vylúčenie ide, pretože tento spoločník v zmysle ust. § 127 ods. 5 v uvedenom prípade nemôže hlasovať a využiť svoje hlasy. Teda súhlas s podaním návrhu na vylúčenie spoločníka musia vysloviť spoločníci, ktorých vklady na základnom imaní predstavujú polovicu zostávajúcej časti základného imania, po odpočítaní vkladu dotknutého spoločníka.

Na podanie návrhu na vylúčenie spoločníka je aktívne legitimovaná spoločnosť a pasívne legitimovaným je spoločník, o ktorého vylúčenie ide. Aj v tomto prípade je vecne príslušným súdom od 01.01.2005 okresný súd a miestne príslušným všeobecný súd spoločníka podľa ust. § 85 ods. 1 OSP, súd v obvode ktorého má spoločník bydlisko.

Nové dôvody na vylúčenie spoločníka počas súdneho konania nie je možné úspešne uvádzať, ktoré neboli vo výzve na splnenie povinnosti podľa ust. § 149 Obchodného zákonníka. Súd by na tieto dôvody nemohol prihliadať pre nesplnenie podmienky vyzvať spoločníka na plnenie týchto povinností.

Súd rozhoduje o veci samej rozsudkom. Obdobne ako v konaní o zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti, ak sú splnené podmienky na rozhodnutie o vylúčení spoločníka, účasť spoločníka v spoločnosti zaniká dňom uvedeným v rozsudku, inak dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Týmto dňom sa obchodný podiel spoločníka stáva „volným“ a spoločnosť je povinná s ním naložiť v súlade s ust. § 113 ods. 5 a 6 Obchodného zákonníka.

3. Zrušenie účasti spoločníka rozhodnutím súdu

Aj keď zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným sa vymyká z rámca problematiky vylúčenia spoločníka zo spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré sa uskutočňuje proti vôli spoločníka, v danom prípade ide o vylúčenie spoločníka takpovediac na vlastné želanie nakoľko Obchodný zákonník neumožňuje spoločníkovi z vlastnej vôle vystúpiť zo spoločnosti s ručením obmedzeným.

Zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným súdom je netypickým riešením skončenia účasti spoločníka v spoločnosti v porovnaní s tým, ako je to riešené Obchodným zákonníkom u iných foriem obchodných spoločností. Ide o riešenie vynútené tým, že právna úprava spoločnosti s ručením obmedzeným neumožňuje na jednej strane vystúpiť spoločníkovi jednostranným právnym úkonom zo spoločnosti a na druhej strane jednostranným právnym úkonom ostatných spoločníkov vylúčiť spoločníka zo spoločnosti. Spoločník nemôže zo spoločnosti vystúpiť, môže však navrhnúť, aby súd zrušil jeho účasť v spoločnosti, ak nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby v spoločnosti zotrval.

Z horeuvedeného je zrejmé, že účasť spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným nemôže zaniknúť jednostranným prejavom vôle, ale prevodom obchodného podielu alebo rozhodnutím súdu na návrh spoločníka na zrušenie jeho účasti v spoločnosti za predpokladu, že preukáže existenciu takých dôvodov, pre ktoré nemožno jeho ďalšie zotrvanie v spoločnosti od neho spravodlivo požadovať. Obchodný zákonník neuvádza dôvody zrušenia účasti spoločníka v spoločnosti. Preto splnenie tejto podmienky musí posúdiť súd s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu.

Pôjde najmä o prípady, keď spoločnosť závažným spôsobom porušuje svoje povinnosti voči spoločníkovi, alebo keď takto porušujú svoje povinnosti ostatní spoločníci na ujmu spoločníka.

Môže ísť aj o dôvody na strane žalujúceho spoločníka, napr. vážne zdravotné problémy spoločníka, dlhodobý pobyt v zahraničí, ktorý mu znemožňuje výkon jeho práv a povinností a pod.

Spoločník, na ktorom leží dôkazné bremeno, môže v návrhu na zrušenie jeho účasti v spoločnosti uviesť akékoľvek dôvody a navrhnúť dôkazy na ich preukázanie. Bude na posúdení súdu, či uvedené dôvody bude považovať za dostatočné pre zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným.

Skutkovú podstatu zrušenia účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným v zmysle § 148 ods. 1 Obchodného zákonníka spočívajúcu v tom, že nemožno od spoločníka požadovať ďalšie zotrvanie v spoločnosti, naplňuje napr. aj stav, keď nedošlo k realizácii predmetu podnikania

(činnosti) spoločnosti a tým k splneniu účelu existencie spoločnosti podľa spoločenskej zmluvy alebo stav, kedy neprítomnosť spoločníka znemožňuje výkon práv a povinností ostatných spoločníkov, vyplývajúce zo spoločenskej zmluvy.

Dôvodom zrušenia účasti spoločníka v spoločnosti podľa judikatúry by mohol byť aj:

- stav, keď spoločnosť sama hrubo porušuje svoje povinnosti voči spoločníkovi alebo ak ostatní spoločníci porušujú svoje povinnosti na úkor navrhovateľ'a,
- kolízia obchodných záujmov s výkonom zamestnania spoločníka spoločnosti v inej organizácii,
- stav, keď medzi spoločníkmi spoločnosti vznikli také rozpory v zásadných otázkach, ktoré postupne prerástli až do vzájomného obviňovania z trestnej činnosti,
- okolnosť, že nemal možnosť ovplyvniť obchodnú činnosť spoločnosti a v dôsledku konania ostatných spoločníkov dochádzalo k nevýhodnému predaju majetku spoločnosti a tým k ohrozeniu jej riadnej obchodnej činnosti,
- založenie inej spoločnosti niektorými spoločníkmi, aj keď nie je porušením žiadnej povinnosti, môže v spoločnosti tak narušiť vzťahy medzi spoločníkmi a vyvolať nedôveru spoločníkov, ktorí sa na založení novej spoločnosti nepodielajú, že od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby v spoločnosti zotrvali a pod.

Pri rozhodovaní o zrušení účasti spoločníka v spoločnosti je potrebné brať do úvahy nielen záujmy spoločníka, ktorý podal návrh na zrušenie jeho účasti v spoločnosti, ale aj záujmy samotnej spoločnosti pred prípadným svojvoľným konaním zo strany spoločníka. Z týchto dôvodov Obchodný zákonník obmedzuje možnosť ukončenia účasti v spoločnosti len na tie prípady, kedy nemožno od spoločníka spravodlivo požadovať zotrvanie v spoločnosti.

Ide o veľmi široké vymedzenie, ktoré ponecháva priestor pre úvahu súdu v záujme spravodlivého posúdenia konkrétneho prípadu.

Pri ukončení účasti spoločníka v spoločnosti musí súd dbať tak na to, aby odoprením uplatneného práva nedošlo k neodôvodnenému zásahu do pomerov navrhovateľ'a, ako aj na to, aby jeho priznaním nedošlo k neúmernému zásahu do práv spoločnosti, prípadne jej spoločníkov.

Ochrana poskytovaná súdom sa musí vzťahovať nielen na navrhovateľ'a, ale i na spoločnosť a ostatných spoločníkov. Súd preto musí dbať, aby ujma spôsobená ktorejkoľvek zo zúčastnených osôb nebola neprimeraná, t.j. aby dôsledky zásahu do vnútorných pomerov spoločnosti neboli podstatne závažnejšie ako ujma, ktorá vznikla navrhovateľ'ovi z dôvodu nepriznania práva.

Či určité konanie naplňuje dôvod pre zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti, je možné posúdiť až po zistení vnútorných pomerov spoločnosti, vzájomných vzťahov spoločníkov, zaužívaných a spoločníkmi akceptovaných zvyklostí pri riadení a činnosti spoločnosti a okolností, za akých ku konaniu alebo situácii, ktorá má byť dôvodom pre zrušenie účasti, došlo. Bezzvýznamné nie je ani konanie spoločníka, ktorý o zrušenie svojej účasti žiada.

Podľa dostupnej judikatúry dôvodom na zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným nie je:

- púha účasť navrhovateľ a v riadne fungujúcej spoločnosti, z ktorej nevyplyvajú pre spoločníka žiadne povinnosti a ktorá nemôže sama o sebe napr. spôsobovať stres vedúci k zhoršeniu zdravotného stavu spoločníka,
- hospodársky úpadok spoločnosti a nehody medzi spoločníkmi,
- skutočnosť, že spoločník je menšinovým spoločníkom a pod.

Nakol'ko preukazovanie dôvodov, pre existenciu ktorých nemožno od spoločníka spravodlivo požadovať, aby zotrval v spoločnosti aj naďalej, je potrebné, aby spoločníci už pri založení spoločnosti priamo v spoločenskej zmluve uviedli dôvody, pre ktoré by v budúcnosti nebolo možné od nich požadovať, aby v spoločnosti zotrvali.

V prípade jednoosobovej spoločnosti, z povahy veci vyplýva, že spoločník nemá možnosť domáhať sa, aby súd zrušil jeho účasť v spoločnosti, pretože na strane tohto jediného spoločníka nemôže nastať situácia, kedy od neho nemožno spravodlivo požadovať, aby v spoločnosti zotrval. Jediný spoločník rozhoduje o celej činnosti spoločnosti, o jej podnikaní, o zmene zakladateľskej listiny a pod., preto môže kedykoľvek rozhodnúť o zrušení spoločnosti a o jej vstupe do likvidácie alebo o prevode majetku spoločnosti na právneho nástupcu.

Na prejednanie a rozhodnutie vo veci zrušenia účasti spoločníka v spoločnosti bol príslušný v prvom stupni krajský súd, v obvode ktorého má sídlo spoločnosť. Od 01.01.2005 je na konanie vecne príslušný okresný súd. Konanie možno začať len na návrh spoločníka, pričom účastníkmi konania sú spoločník ako navrhovateľ a spoločnosť s ručením obmedzeným ako odporca.

V priebehu konania o zrušenie účasti spoločníka môžu vzniknúť za určitých okolností praktické problémy. V prípade, že má spoločnosť s ručením obmedzeným len jedného konateľ a, ktorý je zároveň spoločníkom spoločnosti, a tento chce podať návrh na zrušenie svojej účasti v spoločnosti, spoločnosť s ručením obmedzeným ako odporca nemá byť v konaní pred súdom kým zastúpená, pretože jej štatutárny orgán má postavenie navrhovateľa.

S využitím analógie zákona by bolo možné postupovať podľa § 131 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré upravuje zastupovanie spoločnosti v súdnom konaní pri určení neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia.

Spoločnosť s ručením obmedzeným zastupuje teda určený člen (členovia) dozornej rady.

V prípade ak dozorná rada nie je zriadená, určí zástupcu spoločnosti valné zhromaždenie a ak tak neurobí do troch mesiacov od doručenia žaloby spoločnosti, ustanoví súd spoločnosti opatrovníka.

Súd v konaní o veci samej rozhoduje rozsudkom. Ak súd návrhu spoločníka vyhovie, spoločníkovi zaniká účasť v spoločnosti dňom uvedeným v rozhodnutí súdu a v prípade, že takýto deň v rozhodnutí súdu nie je uvedený, dňom nadobudnutia právoplatnosti súdneho rozhodnutia. Týmto dňom dochádza k zmene spoločenskej zmluvy spoločnosti, v dôsledku čoho vzniká konateľom povinnosť vyhotoviť jej úplné znenie. Obchodný podiel spoločníka sa stáva „vol'ným“, prechádza na spoločnosť, ktorá s ním naloží v súlade s ust. § 113 ods. 5 a 6 Obchodného zákonníka a spoločníkovi vzniká nárok na vyplatenie vyrovnacieho podielu.

Juraj Špirko

THE EXPULSION OF A MEMBER OF THE LIMITED LIABILITY COMPANY

The author deals with actual and sensitive topic of company law that is part of the wider topic *The termination of a member's participation in the Limited Liability Company*. In this framework the author pay attention to the problem of the expulsion of a company member in so called "*kadučné konanie*" in case the member has not paid up the prescribed investment contribution or additional payments. Special attention is paid to the possibility of the court to expel a company member. Forasmuch as that the company may unilaterally expel a company member only through the decision of general meeting if he breaches his duty to pay the prescribed investment contribution or additional payments the Commercial code stipulates the possibility of expulsion of a company member by the court's decision. The court may decide on a company member expulsion only if the company will take legal action. A company may request that the court expel a member who is in serious breach of duties, even though this member has been invited to fulfil his duties and has been notified in writing of the possibility of expulsion. Members, whose investment contributions in the company represent not less than 50% of the registered capital, must approve such a request.